

När de stora företagen kom till sta'n

En fallstudie över hur Malaysias demokratiska institutioner förändrades i samband med etableringar av transnationella företag

Abstract

In this thesis I examine some of the political effects due to transnational corporations. Transnational firms are major actors on the international as well as the national level, where they on one hand are appreciated as conductors of economic growth and on the other hand have become a bargaining partner in policy making. What are the political consequences of making politics to attract these businesses? How does that change the democratic institutions of a country?

By doing a qualitative study of the general political and economical development in Malaysia, and by studying some of the democratic institutions which are directly affected by businesses and the legislations for these, I find the different policies of Malaysia to be, to some extension, conflicting. Where the authoritarian policies created to control social movements restrict, the economic policies created to support economic development, liberalize some of the democratic institutions.

Furthermore the policies concerning transnational companies and the companies as such seem to be, in the ethnically divided Malaysia, ethnically integrating. The policies change focus from ethnic conflicts to economic growth, and the firms employ independently of ethnicity.

Nyckelord: Transnationella företag, utveckling, demokratiska institutioner, politiskt beslutsfattande

Antal ord: 9 944

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	1
1.2	Bakgrund	2
1.3	Disposition av uppsatsen	2
2	Metod	4
2.1	Inledning och tillvägagångssätt	4
2.2	Val av teori och fall	4
2.2.1	Val av teori	4
2.2.2	Val av fall	5
2.2.3	Teorianknytning	5
2.3	Fallstudien som forskningsstrategi.....	6
2.4	Operationalisering, avgränsning och material.....	6
2.5	Definitioner	7
2.5.1	Inledning.....	7
2.5.2	Demokrati.....	7
2.5.3	Demokratiska institutioner	8
2.5.4	Transnationellt företag	9
3	Teori	10
3.1	Inledning.....	10
3.2	Teori: Rival states, rival firms	10
3.2.1	Teorins utgångspunkter	10
3.2.2	Strukturella förändringar	11
3.2.3	Förhållandet mellan stat och företag	13
3.2.4	Sociala konsekvenser	14
3.2.5	Sammanfattning av teorin	15
3.3	Kritik riktad mot Rival states, rival firms	16
4	Malaysia	17
4.1	Disposition	17
4.2	Inledning.....	17
4.3	Bakgrund	18
4.3.1	Malaysias första år	18
4.3.2	Malaysias politiska och ekonomiska utveckling	19
4.4	Senare politisk utveckling	20
4.4.1	The National Development Policy	20

4.4.2	Engelskans inträde.....	20
4.4.3	Efter NDP	21
4.5	Politiska villkor idag	21
4.5.1	Byråkratin och den politiska sfären.....	21
4.5.2	Företagsvillkor	22
4.5.3	Arbetsvillkor och anställningsgrad.....	22
4.5.4	Organisationsfrihet	23
5	Analys.....	24
5.1	Inledning.....	24
5.2	Strukturella förändringar	24
5.3	Relationen stat-företag	25
5.4	Sociala konsekvenser	25
5.5	Vad förklarar inte teorin?	26
6	Slutsats.....	27
7	Referenser.....	28

Förteckning över förkortningar

BN:	Barisan Nasional (Nationella fronten)
MCA:	Malaysia Chinese Association
MCP:	Malayan Communist Party
MIC:	Malaysian Indian Congress
NDP:	The National Development Policy
NEP:	New Economic Policy
PR:	Pakatan Rakyat (People's Alliance)
UMNO:	United Malays National Organization

1 Inledning

1.1 Syfte och frågeställning

Transnationella företag är stora aktörer, detta såväl på ett internationellt plan som på ett nationellt plan. När företag ska börja och väl verkar i ett land blir de följaktligen både en extern och en intern aktör i landet, som har makt att påverka, vilket gör fenomenet till ett statsvetenskapligt intressant problem att studera. För länderna kan stora och redan etablerade företag vara ett verktyg för att nå ekonomisk tillväxt och man kan således skönja en viss förhandlingssituation de båda aktörerna emellan, då de båda i någon mån blir beroende av varandra.

Hypotetiskt kan man se en situation i vilken företag exempelvis kräver anställningsbarhet hos en större andel av befolkningen, ett annat skattetryck eller en annan organisationsfrihet. Transnationella företag kan således eventuellt utgöra en av de mekanismer i den ekonomiska utvecklingen som leder till reformer. Vilka de effekter som följer av transnationella företags etableringar och den politik länder väljer att föra för att locka desamma är således vad mitt arbete kommer att behandla, där mitt fokus kommer att ligga på demokratiska institutioner i ett land där man fört en tydlig sådan politik.

Utifrån detta resonemang kommer jag att i denna uppsats arbeta utifrån nedanstående frågeställningar:

- Hur kan ett lands demokratiska institutioner förändras i samband med att transnationella företag etableras?
- Vad kan den politik, antagen för att locka transnationella företag, innebära för ett lands övriga demokratiska institutioner?

Studier kring transnationella företag utformas inte sällan med olika inriktningar om negativa aspekter av desamma, där man exempelvis ser på exploatering som efterföljande fenomen. Studier kring mer, ur en västerländsk uppfattning, positiva effekter av stora företag är färre. Då företagen kan vara betydande såväl som aktör som reformincitament och därtill kan antas ha ett visst västerländskt perspektiv rörande politiska strukturer, kan man dock utgå från att det av detta även följer fler effekter än de negativa. Min intention i detta arbete är således att studera ett lands reformer i samband med transnationella företags etableringar för att se huruvida politiken eventuellt kan förändras i enlighet med min hypotetiska utgångspunkt. Detta med syftet att bredda tidigare forskning.

1.2 Bakgrund

I dagsläget finns det runt 77 000 multinationella företag och till detta runt 770 000 dotterbolag som verkar utomlands. Dessa uppskattats anställa 10 procent av befolkningen i utvecklade länder, medan de i utvecklingsländer beräknas anställa närmare 21 miljoner människor. Sammantaget har multinationella företag kommit att spela en större roll i och för globaliseringen. Mellan åren 1980 och 2005 ökade de utländska direktinvesteringarna¹ väldigt, där volymen av internationell produktion under mitten av 80-talet kom att få större omfattning än volymen av internationell handel (Kommerskollegium, 2008:5f; Stopford et al., 1991:14ff). För många företag har den potentiella marknaden utökats och där man tidigare sågs bunden till ett land kan man nu verka i flera sådana, vilket även innebär att man har fler potentiella världländer för sin verksamhet. Även den mindre utvecklade delen av världen har för företag inkluderats i marknaden – gällande såväl produktion och verksamhet som konkurrens. Transnationella företag växer alltmer och får därmed allt större inflytande (Stopford et al., 1991:5f).

Följt av detta har bland annat en inverkan på relationen stater och företag emellan då de senare nu verkar på en större marknad och därmed kan stå utanför eller kan flytta sin produktion till en annan nations jurisdiktion. Givet att stater eftersträvar de transnationella företagens verksamhet vilken ger arbetstillfällen och kan leda till ekonomisk tillväxt för nationen, har företagens position således blivit tyngre för staterna och nationer kan inte längre endast diktera villkor utan har snarare hamnat i en förhandlingsposition om desamma (Stopford et al., 1991:14).

Med utländska firmor finns det således en tendens att dessa kan bidra till länders utveckling utan däri underminera det nationella självbestämmandet (Stopford et al., 1991:6).

1.3 Disposition av uppsatsen

I denna uppsats följer härnäst ett metodavsnitt i vilket jag presenterar val av teori samt fall och därefter går igenom olika metodologiska avväganden jag har gjort och vad dessa innebär för den aktuella studien. Under metodavsnittet specificerar jag även avgränsningar och operationaliseringen samt presenterar olika begreppsdefinitioner relevanta för arbetet.

Därefter följer ett teoriavsnitt vilket presenterar den använda teorin utifrån dess olika utgångspunkter samt avslutar med viss kritik som riktats mot denna. För att genomföra min studie presenterar jag i den följande empiriska delen

---

¹ Utländska direktinvesteringar är de typer av långsiktiga och företagsmässiga investeringar vilka verkar utanför det land där investeraren är verksam (UNCTAD, 2002).

bakgrunden och däri kontexten för min fallstudie för att därefter presentera den aktuella situationen i olika demokratiska institutioner. Avslutningsvis följer en analys och slutsats av studiens presenterade resultat.

2 Metod

2.1 Inledning och tillvägagångssätt

Genom att se närmare på ett land och utvecklingen som har skett i samband med etableringar av transnationella företag, bör jag få en uppfattning om hur landets utveckling har förändrats i samband dess etablerande gällande politiken däromkring. Min avsikt är att se närmare på olika förändringar i olika institutioner och aktualiseras i detta gör behovet av att definiera olika begrepp, där ”demokratiska institutioner”, ”demokrati” och ”transnationella företag” är sådana. Dessa definieras senare under detta metodavsnitt.

I denna uppsats har jag dock inte för avsikt att gå bortom mitt enskilda fallstudieobjekt då det endast är detta som min fallstudie behandlar. Möjligen kan mina resultat vara sådana att de öppnar upp för vidare teoretisk forskning kring samma problemområde och däri kan bidra till teoretiska generaliseringar.

2.2 Val av teori och fall

2.2.1 Val av teori

Med en högt abstraherad frågeställning, såsom i detta arbete, kan problematiken i densamma tydligt kategoriseras som ett slags ”fall av” och därigenom belysa det som är principiellt och teoretiskt intressant (Teorell & Svensson, 2007:47). Det principiellt intressanta i transnationella företag och relationen till stater, såsom är mitt arbetes utgångspunkter, behandlas även av en teori utvecklad av John Stopford och Susan Strange med John Henley. I boken *Rival states, rival firms: competition for world market shares* (1991) presenterar de ett teoretiskt ramverk vilket behandlar detta specifikt. De diskuterar hur stater och firmor är beroende av, och kan komma att söka hjälp av, varandra. Vidare diskuterar de även hur olika faktorer påverkar denna relation och konstaterar relationen som ett ständigt förhandlande samt vilka sociala konsekvenser som kan följa av etableringar. Med denna teori som utgångspunkt för mitt arbete hoppas jag kunna få en bra grund för att fortsatt kunna förstå och förklara uppsatsens problemområde. Därtill bör teorianknytningen kunna hjälpa mig att klargöra olika variabler och bredda den generaliserande nivån på arbetet i och med att ytterligare studier täcks in genom teorin (Teorell & Svensson, 2007:48).

2.2.2 Val av fall

Rival states, rival firms bygger på empiriska exempel från ett antal länder och däribland Malaysia. Författarna förklarar dock att man kan gå mer på det empiriska djupet för teorins skull och samla in fler empiriska exempel från bland annat gräsrotsnivå (se exempelvis Stopford et al., 1991:227). Genom detta kan man kumulativt bygga på teorin och då denna presenterades i och med bokens utgivning år 1991 kan det därmed vara intressant att ompröva och i någon mån utveckla dess teoretiska utgångspunkter. Med detta i beaktande kommer jag att genomföra en fallstudie i vilken jag ser närmare på Malaysias utveckling över tid och mer specifikt ser närmare på den politiska utvecklingen och hur den har kommit att fortsatt hantera företagen.

Malaysia har bland annat runt 120 svenska företag etablerade i landet och är därtill en av Sveriges stora handelspartners i Sydostasien (Exportrådet, 2011), varför det blir intressant att studera utifrån ett svenskt perspektiv då svenska företag kan utgöra en del i att påverka Malaysias utveckling. Vidare är Malaysia ett land vilket i stor utsträckning arbetar för att locka utländska investeringar av olika slag och bland annat har rankats som ett av världens 20 mest populära länder att investera i (UNCTAD, 2011:12). I detta har således landets politik i stort fortsatt den politiska inriktning som fanns i samband med teorins studier och det är därför intressant att se vidare hur denna har påverkat landets olika demokratiska institutioner närmare.

2.2.3 Teorianknytning

I teorianvändning möts teori med ytterligare empirisk fakta, vilket kan komma att konsumera, pröva och även utveckla en teori. I min ambition att studera hur ett land förändras i samband med transnationella företag och politiken för att locka dessa, har jag någon form av utgångspunkt i att en förändring kan ske, vilket jag även delar med den valda teorin. När jag studerar de fortsatta empiriska händelserna i Malaysia bör jag kunna observera konsekvenser, vilka sedan kan bekräfta eller dementera teorin och utgångspunkterna (Teorell & Svensson, 2007:48ff). I detta har jag en hypotetisk-deduktiv metod som grund för min teorianknytning och jag kan härifrån genomföra en teoriprovande och teoriutvecklande studie. Den teoriutvecklande studien syftar till att resultera i nya förklaringar till det som ska studeras och är således inget man i arbetets tidigare delar kan ha vetskap om. Den teoriprovande studien å sin sida har sin utgångspunkt i teorier istället för det empiriska fallet, vilket inte är helt förenligt med det planerade upplägget av min studie (Teorell & Svensson, 2007:52). Min teoretiska anknytning kommer ändå att börja som teoriprovande, men där jag har vissa teoriutvecklande ambitioner då jag även har valt att studera andra delar som teorin inte har diskuterat och som därmed eventuellt kan bredda förståelsen för det principiellt intressanta.

2.3 Fallstudien som forskningsstrategi

För att kunna besvara min frågeställning behöver jag djupgående studera förändring över tid och det faller sig därmed naturligt att utföra en fallstudie. Med en sådan har jag goda möjligheter att fastställa en kronologisk ordning och däri en god förutsättning att förstå mekanismer som föregår förändring. Genom att studera det specifika landet Malaysia i vilket flera transnationella företag har etablerat sin produktion i och där politiken har utformats för att locka företag, ska jag kunna genomföra en sådan studie.

Vid valet av en intensiv studie minskar dessvärre möjligheterna till generaliseringar (Teorell & Svensson, 2007:13). Men vägt mot att brista i validiteten och däri få en sämre bild av det faktiska händelseförloppet har jag ändå landat i att ett enstaka fallstudieobjekt lämpar sig bäst för att kunna bidra till förståelsen för mitt ämne och därmed göra min studie med ett hållbart resultat.

För att min förklarande fallstudie ska vara vetenskapligt intressant är teoriansknytningen fortsatt och extra viktig då anknytningen med tänkta utfall av mer generellt jämförbar karaktär, skapar en fortsatt god grund för att studien ska vara relevant och hållbar. Genom att i uppsatsen vara kritisk till de empiriska utfallen och ifrågasätta om dessa blivit desamma om företagen inte hade etablerats och politiken kring dessa varit en annan, bör jag kunna dra slutsatser användbara även för fortsatta studier – så länge jag behåller en förhållandevis hög abstraktionsnivå på variablerna. Med detta tillvägagångssätt ska min studie kunna vara fortsatt relevant (Teorell & Svensson, 2007:236f).

Till detta är det, när fallstudien har en förklarande intention, av vikt att välja ett relevant och generaliserbart fall (Teorell & Svensson, 2007:222). När detta fall sedan ska studeras behöver jag också vara medveten om att den verkan och förändring jag eventuellt tycker mig uppfatta i landet inte nödvändigtvis behöver vara kausalt med de variabler jag studerar. För att metodologiskt undgå denna problematik kommer jag eftersträva att uppfylla de fyra orsakskriterierna i kontrafaktisk skillnad, tidsordning, isolering och mekanismen. Mer precist handlar detta här om att förändringarna inte ägt rum om inte företagen etablerats och politiken genomförts, att etableringarna och politiken förekom förändringarna, att etableringen och politiken isolerat från annat var det som påverkade samt att det finns en sammanhängande kedja av händelser från etableringen till förändringarna (Teorell & Svensson, 2007:64).

2.4 Operationalisering, avgränsning och material

Med fallstudien som tillvägagångssätt tror jag mig kunna studera uppsatsproblematiken väl. Genom att empiriskt börja med att se närmare på Malaysias bakgrund och vad som har föranlett det system som finns där idag,

sätter jag landets utveckling i en kontext. Därefter kan jag närmare studera olika relevanta institutioner för att se hur dessa har utvecklats.

Med hänsyn till mitt arbetes begränsningar gällande såväl resurser som utrymme har jag, som framkommit, redan begränsat mig till att endast studera ett land. Därtill krävs det att jag gör ytterligare avgränsningar vad gäller vilka demokratiska institutioner jag väljer att studera i denna uppsats, varför jag har valt att begränsa mig till de direkt berörda av politik och transnationella företag och som det utan väldiga svårigheter även går att samla in material kring. Med detta kommer sagt kommer jag inte att studera olika förhandlingar såsom gjorts i den använda teorin, utan jag kommer istället att se närmare på politiska effekter och den politiska utvecklingen i landet, huruvida denna har följt i enlighet med teorin eller inte.

De institutioner jag har valt att studera är byråkratin med den politiska sfären, företagsvillkor, arbetsvillkor, organisationsfrihet samt därtill den mer allmänna politiska och ekonomiska utvecklingen. Dessa är valda dels med tanke på dess relevans för studien, men även med avseende på dess informationstillgänglighet, då hela min studie är väldigt avhängig den information som finns att tillgå. Främst använder jag mig av olika typer av sekundärmaterial i form av vetenskapliga artiklar och olika typer av informationshemsidor. Vissa typer av primärmaterial i form av statistik och lagstiftning kommer jag även att hämta.

Med detta som sammanvägt tillvägagångssätt hoppas jag få en god koppling mellan empiri och teoretiskt begreppsbyggande (Teorell & Svensson, 2007:59).

2.5 Definitioner

2.5.1 Inledning

Nedan presenterar jag de begrepp vilka kommer att aktualiseras under uppsatsens fortsatta delar och vars innebörd utan specificerad definition kan vara något mångtydiga. Demokrati kommer att definieras för att sätta Malaysias utveckling i en demokratisk kontext och för att synliggöra vilket håll denna utveckling har gått i. Följer detta gör definitioner av ”demokratiska institutioner” respektive ”transnationella företag” där det förstnämnda är det som uppsatsen specifikt ämnar studera och det senare utgör en del i.

2.5.2 Demokrati

Folkstyre, som är den bokstavliga definitionen av demokrati, markerar visserligen det grundläggande för innebörden av demokrati, men är ett abstrakt och väl brett begrepp för att utgöra en god grund för fortsatt definition av demokratibegreppet. Genom att istället sätta upp vissa krav, i likhet med de Rose gör (2009:11f) kan man indikera hur folkstyret bör vara utformat för att här definieras som demokrati. I första kravet om fria och allmänna val, ges möjlighet till

ansvarsutkrävande och folkliga direktiv om vad som önskas. Ytterligare krav är ett oberoende rättsystem i vilket man begränsar regimens makt (ibid.). I demokratibegreppet kan även kravet om deltagande i politiken inkluderas eller specificeras. Detta innebär att man som medborgare i ett land ska ha rättigheten att uttrycka sin åsikt genom att exempelvis engagera sig i politiska organisationer och demonstrera (Rose, 2009:12).

Givet detta behöver inte demokrati ses som en absolut situation eller icke situation, utan istället som en situation vilken kan anta gradskillnader och vara mer eller mindre demokratisk. Därmed kan det även finnas en demokratisk utveckling när man närmar sig de tidigare nämnda demokratiska kraven. Freedom House behandlar demokrati enligt detta sätt och har en skala enligt vilken man, efter mätningar om demokratiska krav i enlighet med de ovan, mäter olika länders grader av demokrati (Freedom House, 2011a). I fortsatta arbete är det Freedom Houses demokratimätningar som kommer att användas för att definiera graden av demokrati. Det index dessa använder sig av har dock mötts av viss kritik då det anses vara färgat av politisk liberalism. Man menar att Freedom House inkluderar minskad politisk styrning som en del av demokratibegreppet när det snarare borde vara den politiska maktens ansvar gentemot folket (Bernhagen, 2009:30).

2.5.3 Demokratiska institutioner

Begreppet institution brukar definieras som en form av organiserad och social ordning. I en institution tilldelas olika aktörer olika roller, och i dessa roller förväntas sedan ett visst beteende (Bogaards, 2009:220). Dessa institutioner kan ta olika former och vara såväl lagstiftande organ, som fackliga eller kyrkliga organisationer, som äktenskap (North, 1991:97). Givet detta är inte institutioner något direkt knutet till ett visst system, och variationen institutioner emellan kan därmed vara avsevärd beroende på vilket system de existerar i. Lundquist lyfter dock att det finns vissa institutioner vilka är återkommande i en demokratisk kontext, såväl teoretisk som praktisk, där han bland annat uppmärksammar lika rättigheter, rättvisa processer och en offentlig diskussion som sådana (2011:141). Med detta i beaktande är vissa institutioner mer betydande för och konstituerande mot demokratiska värden än andra och i denna uppsats kommer en demokratisk institution fortsättningsvis definieras som en kombination av demokratiska värden och en institution. Följaktligen är en demokratisk institution en sådan organiserad och social ordning vilken innebär demokratiska rättigheter såsom möjligheten att engagera sig i en politisk organisation. Uppmärksammas bör att det givet denna definition en viss problematik då väldigt många delar i samhället kan inkluderas inom definitionen och att begreppet därmed blir omfattande. Detta bemöter jag genom en viss avgränsning i mitt arbete, tidigare redogjord för.

2.5.4 Transnationellt företag

För att definieras som transnationellt företag (eller multinationellt sådant, vilket jag kommer att använda parallellt för att åsyfta samma sak) krävs att företaget verkar i flera länder vid samma tillfälle. Till detta kan vanligtvis definitionerna variera från att innebära produktionsverksamhet eller verksamhet i ett visst antal länder (NE, 2011a). Enligt Harvardkriteriet definieras ett företag som multinationellt när det omsätter mer än 200 miljoner US-dollar och har minst sex stycken produktionsenheter utomlands (Korhonen, 2005:8). Harvardkriteriet står fortsättningsvis för den innebörd av multinationellt eller transnationellt företag som kommer att användas och exkluderar därmed många företag med mindre verksamhet från att definieras som transnationella sådana.

3 Teori

3.1 Inledning

Under detta avsnitt kommer jag att gå igenom den teori utvecklad av Susan Strange och John Stopford, vilken de presenterar i boken *Rival states, rival firms: competition for world market shares* (1991). Under nästföljande stycke presenteras dess huvudsakliga utgångspunkter, för att i därefter följande delar gå in djupare i teorin utefter dess tre övergripande angreppssätt. Dessa är strukturella förändringar i ekonomin, förhållandet mellan staten och företagen och slutligen de sociala konsekvenserna som följer av den förändrade situationen författarna presenterar. Mycket av det som jag nedan presenterar av teorin, krävs för att läsaren ska förstå teorins kontext, andra delar lyfts mer med anledning av att förstå denna uppsats problematik. De delar av teorin vilka behandlar företagens beteende är endast kortfattat presenterat då dessa inte är av vidare relevans för denna studie.

Avslutningsvis presenterar jag kortfattat kritik som har riktats mot teorin.

3.2 Teori: Rival states, rival firms

3.2.1 Teorins utgångspunkter

I boken *Rival states, rival firms: competition for world market shares* (Stopford et al., 1991) studeras och teoretiseras kring relationen mellan regimer och företag. Man menar kortfattat att regimer, när länder i konkurrens med andra länder ska locka företag till etablering, har kommit att förlora makt gällande vissa områden, men kommit att få utökad makt gällande andra områden (1991:56).

Författarna utgår från tre stycken premisser där den första sådana fastslår att beteendet hos stater och firmor påverkas av den internationella ekonomin och politiken. Exempelvis har avregleringar och privatiseringar i några nationer lett till mer rörligt kapital och mer rörlig produktion, vilket har ökat mängden utländska direktinvesteringar (Stopford et al., 1991:204f). Givet detta ingår stater i en global kontext och kan inte ses som oberoende analysenheter (Stopford et al., 1991:209).

Den andra premissen handlar om att stater har kommit att bli mer benägna och engagerade i att internationellt konkurrera om välfärd och därmed inte endast ser internationell politik som kretsande kring makt i dess klassiska bemärkelse som staters överlevnad (Stopford et al., 1991:204). När stater nu istället eftersträvar

välfärd är det främst för att klara sig från interna snarare än externa hot där denna välfärd anses behövlig för en politisk stabilitet (Stopford et al., 1991:209f).

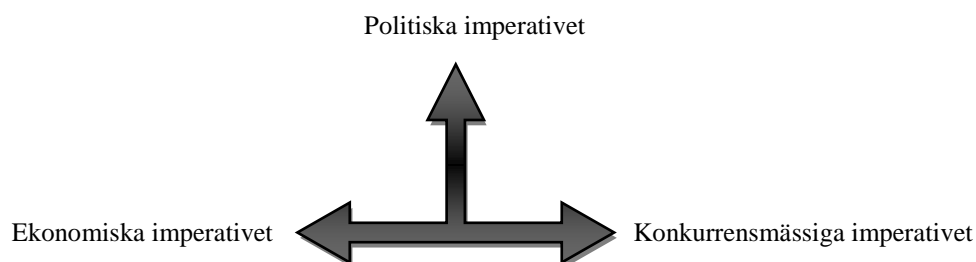
Den tredje premissen behandlar de medel som används för att nå önskade resultat, där man menar att samspelet mellan stater och företag har ökat gällande strategier för att höja välstånd respektive anta globala strategier (Stopford et al., 1991:204). När stater lockar transnationella företag att etablera sig accepteras en förhandlingsposition parterna emellan där de kan sägas ingå en allians. Detta då staten som eftersträvar en del av världsmarknadsproduktionen och företaget som eftersträvar en produktionsplats där man kan fortsatt kontroll, blir någon form av partners (Stopford et al., 1991:211f).

3.2.2 Strukturella förändringar

De många gjorda innovationerna den senaste tiden, har till viss del kommit att innebära en mindre internationell efterfrågan på råvaror och därtill har kostnaden på arbete i utvecklingsländer – i förhållande till den totala produktionskostnaden – sjunkit. Givet detta har strukturen för främst de länder som har inriktat sig mot att ha en exportinriktad ekonomi med låg arbetskostnad, förändrats (Stopford et al., 1991:4). Till detta har företag generellt ökat i storlek och frågan om företagets placering har kommit att bli av ökad vikt för desamma, där utvecklingen har inneburit dels en större marknad för försäljning och konkurrens och dels synen av att en större del av världen kan fungera som resurskälla (Stopford et al., 1991:6). Följt av detta har de utländska direktinvesteringarna ökat där de i form av internationell produktion under mitten av 1980-talet volymmässigt gick om volymen för internationell handel. Med stora företagsaktörer i olika länder påverkas den ekonomiska kontrollen länderna, innan företagets etablering, har haft. Staterna har kvar en makt i att kunna påverka de företagsfunktioner vilka verkar inomstatligt, där man kan störa eller avbryta verksamhet eller mål. De kan dock inte påverka efter dess jurisdiktion slutar, och företagets internationella försäljning eller övriga verksamhet kan därmed fortsätta. Staterna kan dock fortsatt inverka på var företagen har verksamhet, men med en märkning av ord är det endast en inverkan. Utvecklingen har kommit att innebära att stater befinner sig i en situation där de kan förhandla, men inte ge direktiv såsom dess tidigare roll har varit (Stopford et al., 1991:14).

Om än ovanstående förändringar inte har haft samma effekt på alla inblandade aktörer kan ändå konstateras att spelreglerna har blivit annorlunda. De internationella strukturerna har å ena sidan skapat förutsättningar gällande ekonomin med välfärd, och å andra sidan skapat svårigheter i hur regeringar ska balansera mellan de nationella och internationella målsättningarna. Detta sammanfattas av den så kallade diplomatiska triangeln (vilken illustreras i figur 1). Med denna figur påvisar Stopford et al. balansen mellan de tre imperativen i internationell konkurrens, ekonomi och politik – men att stater, sammankopplingen imperativen emellan till trots, ofta uppfattar dessa som motsägelsefulla dragningar åt olika håll (Stopford et al., 1991:32f).

Figur 1. Den diplomatiska triangeln: De tre olika imperativen (efter Stopford et al., 1991:33)

Grunden för det som i det ekonomiska samt det konkurrensmässiga imperativet leder till förändring, är teknik och den internationella ekonomin (Stopford et al., 1991:34). Med den internationella ekonomin avses det finansiella system där krediter används som en handelsvara, vilket har gått från att vara statscentrerat till att snarare vara ett globalt sådant med några få lokala skillnader länder emellan. Med detta har också en global struktur kommit att påverka hur välfärdsproduktion fördelas, och där små ekonomier tidigare har stått utanför världsmarknaden är de nu i större utsträckning delaktiga med olika utåtriktade exportpolicys och dylikt. Ändock har många sådana länder fortsatt kvar vissa nationella inslag med bland annat restriktioner kring valutan, vilket förhindrar en vidare integration i det globalt ekonomiska systemet (Stopford et al., 1991:40f).

Vad gäller det finansiella systemet är innovation och mobilitet fortsatt två följer av förändringen av detsamma där den ökande rörligheten i kapital inneburit fler banklån till kapitalfattigare länder, från nord (ibid.).

Det politiska imperativet handlar om den politiska kontexten, dels den nationella och dels den internationella sådana, vilket ur ett politisk-ekonomiskt perspektiv är detsamma som säkerhet för personer, stater, egendom och företagsvillkor. På den internationella nivån handlar om någon sorts balans av makt mellan staterna, medan det på den nationella nivån handlar det om hur väl ett lands regim kan upprätthålla lag och har någon form av politisk regelbundenhet. Med den internationella säkerheten åsyftas den balans som tidigare kretsade kring den militära makten som var tydligt delad mellan två sidor, men som nu snarare kommit att kretsa kring en ekonomisk makt – möjligen genom multinationella företag med framträdande marknadspositioner (Stopford et al., 1991:49f). Gällande den nationella säkerheten har länders inrikespolitik blivit alltmer beroende, om än ömsesidigt, av den internationella ekonomin där det samspel som finns mellan ekonomiska och sociala krafter är något nationers regimer måste acceptera (Stopford et al., 1991:54).

De strukturella förändringarna har sammantaget lett till en situation där förhandlingspositionen mellan utländska företag och stater innebär nya och mer komplexa spelregler. Detta kan innebära mer eller mindre makt för staten där, om rätt utnyttjat, företag möjligen kan bistå i att nå de nationella och politiska målen (Stopford et al., 1991:56).

3.2.3 Förhållandet mellan stat och företag

På den nationella nivån kan regimer ingå en sorts allians med företag där de båda parterna försöker kombinera sina respektive mål. Men där de nationella resurserna för staten är begränsade och kapitalet för företagen rörligt kan det uppstå dilemman i policyskapandet (Stopford et al., 1991:97).

Vad gäller nationella förhållningslinjer består varje land av olika institutioner vilka många har olika agendor och därmed olika prioriteringar. I detta har således varje land flera olika politiska målsättningar som sammanlänkas till en nationell sådan, men där olika personer administrerar olika delpolicys. En policy antas därtill inte sällan som en lösning på dagsaktuella problem och kan då medföra nya problem (Stopford et al., 1991:98f).

Gällande mötet med företag finns det för en nation utifrån dess existerande förutsättningar ett vägval i vilken politik man antar, där man avhängigt antagen strategi påverkar landets attraktionsgrad för företag och övriga utländska investerare. Givet detta kan det uppstå svårigheter för nationers beslutsfattare när dels olika policy sammanlänkas och dels när dessa målsättningar möter förändringar av mer strukturell karaktär. Därmed sagt att ländernas förhandlingspositioner påverkas av dess politik (Stopford et al., 1991:97ff).

Med uppdrag att säkerställa välfärd och finanser samt stödja affärlivet har staten en något tudelad roll, vilken många har bemött genom att följa en trend om politisk liberalisering. I denna liberalisering är det dock vanligt med undantag varav en viss kontroll över företag brukar vara ett sådant. Denna kontroll ger alternativen att antingen ha generella och reglerande regler kring företagen eller direkt ingripa i desamma, där ingripandet kan vara såväl regleringar som subventioner (Stopford et al., 1991:100f). Den politik nationer använder i bemötandet av utländska investerare varierar såväl mellan nationer som över tid, där exempel på olika typer av politiska åtgärder är politiskt styrda valutor; kontrollerad remittering av kapital och vinster över nationsgränser; priskontroller; imports substitutioner; exportsubventioner; bildande av handelsregioner; socialiserande eller privatiserande av företag; kontroll över företag (Stopford et al., 1991:102ff). Gällande förhandlingspositionen, stat och företag emellan, finns det en viss konsensus kring att förhandlingar som sådana finns och påverkar det faktiska utfallet, explicit eller implicit. Till detta finns det således även faktorer som inverkar på staternas förhandlingsposition – såväl positivt som negativt. Vad gäller företagens viljor kring nationers drivna politik efterfrågas kontinuitet, men även flexibilitet för beslut som kan gynna företagen (Stopford et al., 1991:134f). Företagens beteende är det dock svårt att generalisera kring då detta varierar såväl mellan olika företag som olika positioner inom samma företag (Stopford et al., 1991:168). För de lokala företagsledarna påverkas deras beteende av dels den centrala företagsledningen och dels de lokala beslutsfattarna (Stopford et al., 1991:137).

3.2.4 Sociala konsekvenser

Från den, som nu framkommit, erkända förhandlingsprocessen och förändringarna sprungna ur denna, finns även de sociala förändringarna i samband med att det politiska spelet ändras (Henley, 1991:169f). Bland annat kan etniska gruppers relativa inflytande över politik och ekonomi lyftas. Om en etnisk grupp dominerar i någon sektor, finns en risk att denna grupp i samband med någon form av industrialisering, får ökat inflytande relativt andra grupper, vilket i sin tur kan leda till en ökad motsättning inom landet (ibid.).

Det finns även en situation i vilken någon grupp dominerar ekonomiskt och en annan grupp dominerar politiskt. I en sådan finns det en risk att de båda grupperna ser kortsiktiga vinster på olika plan snarare än långsiktiga och helhetliga sådana. Det kan då ändå vara mer fördelaktigt med ett transnationellt företag i landet än ett inhemskt företag, då det senare kan stå i motsättning till den politiskt dominerande gruppen. Exempelvis kan det även vara lättare för personer, oavsett etnicitet, att på olika sätt delta i ett transnationellt företag (Henley, 1991:171ff).

Men med en form industrialisering, vilket företagsetableringar kan anses vara, kan en ekonomisk tillväxt innebära en social diversifiering när tillväxten inte är bärkraftig. Om ekonomin tar fart utan att samhällets övriga institutioner, såsom byråkrati och infrastruktur, följer med i utvecklingen kan en stor andel av befolkningen komma att stå utanför utvecklingen, medan en annan mindre andel kan gynnas väldigt mycket av densamma. Givet att detta innebär ett visst legitimitetsproblem för regim, oavsett typ, då denna måste ha någon form av grundläggande stöd hos många av dess anhängare, kan inte en instabil tillväxt fortsätta. Detta även givet att företag kräver en trygghet i relationen till beslutsfattare. Aktualiseras med detta görs även den debatt vilken kretsar kring företags möjlighet att utnyttja mindre utvecklade länder med avseende på förhållandevis billig arbetskraft och dylikt. Men givet att det även för stora företag krävs en viss stabilitet och därmed hållbar utveckling i landet man verkar, kan argumentationen kring utnyttjande bli bristande, allt annat lika (Henley, 1991:173f). Snarlika krav finns angående den politiska liberaliseringen, vilken är vanligt förekommande i länder vilka efterfrågar företagsetableringar. Sådana reformer kan inte fortgå utan möjligheten att hantera de finansiella och arbetskraftsmässiga resurserna som följer av desamma där offentligt kapital kan behövas för exempelvis infrastrukturen till industrier (Henley, 1991:175).

Vidare vad gäller arbetskraften syftar ofta den politiska behandlingen av fackliga organisationer till att få dessa medgörliga. Med harmoniska relationer till facket förbättras, om än skenbart, företagsklimatet med avseende på investeringsviljor. Då en stor arbetskraft lätt kan mobilisera kan den, om uppretad, skada det politiska målet i en god relation till företagen. Många länder har därför valt att inkludera och begränsa arbetsfrågor i politiken istället för att låta det vara en fri förhandlingsrelation företag och arbetarrörelse emellan. Genom att istället inkludera arbetarrörelser i beslutsfattande kan regimer exempelvis ge rätten att bilda ett fack och ha obligatorisk anslutning och därjämte ha restriktiva lagar kring strejkrätt och kontroll på den politiska aktiviteten och ledarskapet. Men följt

dessa restriktioner, har snarare varit krav på ökat politiskt deltagande (Henley, 1991:178f).

Arbetsmarknaden efter ett transnationellt företags etablerande är det svårt att teoretisera kring då man inte vet hur situationen skulle sett ut utan etablerandet, och man kan intressera sig för hur löneutveckling och dylikt ser ut och om detta slår ut lokala företag eller liknande. Det man kan säga är att transnationella företag ofta betalar högre löner än lokala sådana och att kvinnor som anställda är en minoritet, om än en växande sådan (Henley, 1991:187, 193). I takt med att fler kvinnor blir verksamma på arbetsmarknaden tenderar också dessas auktoritet öka relativt mannens sådan – då det inte längre endast är den senare som i familjeförhållanden kan försörja familjen (Henley, 1991:195).

3.2.5 Sammanfattning av teorin

I *Rival states, rival firms: competition for world market shares* sammanfattas att om än gruppen regimer har förlorat makt, kan de i varje enskild förhandlingssituation, fortsatt ha betydande sådan. Till detta är det dock inte sagt att transnationella företag som en grupp har fått ökad makt, då konkurrensen dessa emellan har ökat där nya företag kan utmana spelreglerna och makten avgörs således till synes fortsatt i varje förhandlingssituation företag och stat emellan (Stopford et al., 1991:215f).

Som avrundning av vad den empiriskt baserade teorin kommer fram till presenteras ett antal råd riktade till politiska beslutsfattare och företag. Till beslutsfattarna talar man om en hållbar tillväxt i likhet med det som tidigare diskuterats, tillväxten får inte gå fortare än att institutionerna följer med. Därutöver ska man tänka på framtida resurser och prioritera utbildning, infrastruktur, vård och förebygga korruption bland annat. Det är även av vikt att man uppmuntrar konkurrens – från såväl lokala som internationella företag. I likhet med det ska man lägga bort fokus från nationella hjärtestenar vilka kan ha skyddats med protektionism och liknande då detta är såväl kostsamt som riskfyllt. Vidare vad gäller politiska beslut ska man liberalisera stegvis och praktisera en politik vilken inte ser till kortsiktiga vinster. Det är även av vikt att byråkratin följer med utvecklingen, där man exempelvis kan behöva förkorta handläggningstider. Slutligen behöver man även ha tydliga och transparanta regler (Stopford et al., 1991:218ff).

Till företagen råder författarna att se till internationella trender och däri arbetar någorlunda samstämmigt sin decentralisering till trots. Företagen bör även förstå den politiska roll de antar när de som en stor aktör verkar i ett land och i detta även arbeta för hållbar tillväxt, i likhet med rådet givet till regimer. Att därtill arbeta medvetet i den politiska sociala kontexten, är önskvärt, då man genom detta kan undvika att prioritera en enskild etnisk grupp eller dylikt. Vidare ger författarna råd om att utbilda de lokala arbetstagarna då detta ger större förståelse för företagets strategier och långsiktiga mål. Sista rådet berör den lokala förankringen. Författarna uppmuntrar företagen att se de eventuella regleringarna kring vissa lokala aspekter som något att arbeta positivt med, för att däri få en mer

entusiastisk lokal personal samt därtill kunna arbeta bort de ineffektiviteter som dessa restriktioner kunnat vara belagda med (Stopford et al., 1991:223ff).

Vidare i detta arbete återknyts under analysen till främst de råd givna till stater för att se hur Malaysias politiska sfär hanterat situationen.

3.3 Kritik riktad mot Rival states, rival firms

Teorin presenterad ovan har mött viss kritik från bland andra Anna Leander som bland annat uppmärksammar på att man i teorin beskriver internationella strukturer men ändå endast utgår från utvecklingsländer och att den generaliserbarhet man gör anspråk på således är bristande (2000:1). I huvudsak kritiseras teoriförfattarna för att inte ha gjort tillräckligt mycket och förklarar detta med att författarna möjligen kan ha vissa egna motstridiga åsikter i att å ena sidan förlita sig och tro på en viss ekonomisk reglering, i enlighet med den teoribildning presenterad av Keynes, och å andra sidan misstro byråkrater och snarare vilja lyfta civilsamhällets roll, oavhängig politikerns. Genom att teoretiskt tagit ett tydligare ställningstagande hade argumentationen i teorin kunnat lyftas, menar Leander (2000:15).

Vidare förklarar Rammstetter sig skeptisk till hur författarna ser välfärdspolitik, som trend, som en av de stora orsakerna till varför politiken har förändrades kraftigt under 1980-talet (1992:632).

4 Malaysia

4.1 Disposition

I detta empiriska kapitel om fallstudieobjektet Malaysia följer inledningsvis en kortfattad presentation av landets situation idag, därefter en bakgrund för att förklara landets kontext med en presentation av dess politiska och ekonomiska utveckling. Följer detta gör en mer specificerad presentation av olika demokratiska institutioner och hur dessa är utformade i modern tid.

4.2 Inledning

Malaysia är en av Asiens mirakelekonomier och har sedan dess självständighet år 1957, och den då antagna författningen, varit en federativ och konstitutionell monarki samt en parlamentarisk demokrati (Wong, 2003:290; NE, 2011c). Enligt Freedom Houses mätningar är dock landet endast ”Partly Free” med värde fyra gällande såväl politiska rättigheter som civila friheter (2011). Ledaren för det parti som får flest röster är också den som blir premiärminister för landet, denne tillsammans med en av landets två kamrar är de som har verkställande makt (Freedom House, 2011). Den ena kammaren, senaten (*Dewan Negara*) har 70 ledamöter medan representanthuset (*Dewan Rakyat*) har 222 stycken, där de har tre respektive fem år långa mandat (Freedom House, 2011; NE, 2011c). Till senaten väljs 26 stycken ledamöter av landets 13 delstatsparlament, medan de övriga 43 stycken väljs av landets kung efter regeringens förslag. Till representanthuset väljs ledamöterna i allmänna val (Sveriges Ambassad, 2010).

Sina val och andra demokratiska institut till trots brister landet i en demokratisk aspekt (Pepinsky, 2007:115). Malaysias valkommitté anklagas för att gynna den sittande koalitionen, som mellan 1969-2008 har varit landets dominerande och styrande parti, genom att manipulera valdistrikten på ett sådant sätt. Därtill är yttrandefriheten i realiteten begränsad och det finns begränsningar rörande tryckfriheten (Freedom House, 2011).

Med avseende på de sociala förhållandena rankas landet förhållandevis högt och man anger endast fyra procent av landets invånare som fattiga. I landet finns flera olika etniska grupper och mellan dessa har dock de ekonomiska förutsättningarna skiljt sig åt och det har från statligt håll aktivt arbetats för att reducera sådana skillnader (NE, 2011d).

Ekonomiskt består Malaysias ekonomi av 45 procent industri, 45 procent servicesektor och 10 procent jordbruk (Gall et al., 2011).

4.3 Bakgrund

4.3.1 Malaysias första år

Sedan år 1957 har, det som idag är, Malaysia varit självständigt från Storbritannien, men det var först 1963 som staten Malaysia grundades som en sammanslutning av Malajiska federationen, Sabah, Sarawak och Singapore och var så fram till 1965 då Singapore utslöts ur Malaysia. I det brittiskt styrda Malaya, kom miljontals människor från andra länder att arbeta, där i huvudsak kineser arbetade i gruvor, medan tamiler från Indien arbetade på plantager. För att illustrera detta sjönk andelen invånare som var malajer från 90 procent, år 1800, till 45 procent, år 1931 (NE, 2011b). Gradvis kom många kineser att bo och arbeta i de växande städerna, medan många malajer arbetade och bodde på landsbygden, och det uppstod mellan de olika etniska grupperna snart motsättningar. Bland annat skapades partiet, *United Malays National Organization* (UMNO) av malajer som en reaktion på att briter hade försökt skapa en enhetsstat med lika rättigheter för alla grupper, när malajerna istället menade sig vara halvöns rättmätiga invånare. I samband med detta uppkom även *Malayan Indian Congress* (MIC) av indierna samt det kinesiska *Malayan Chinese Association* (MCA) (ibid.). Dessa tre etniska partier kom dock innan självständigheten att forma en koalition, Alliansen. I denna kom man gemensamt överens om att bland annat erkänna Islam som officiell religion, malaysiska som officiellt språk samt garantera vissa särskilda rättigheter till malajerna, då denna grupp dels var ekonomiskt eftersatt och dels landets ursprungliga befolkning. Till detta kunde icke-malajer få beviljas medborgarskap och tilläts behålla sin egen kulturella identitet. Denna överenskommelse, som bevis på samarbetsmöjligheter, låg till viss del bakom möjligheten för landet att sedan få självständighet från briter (Loh, 2002:22f). För den federationen har frågan om de etniska relationerna varit dominerande alltsedan år 1957 och även inneburit stadgade påbud i konstitutionen (Freedom House, 2010).

Politiska tvister gällande överenskommelserna samt den ekonomiska nedgången under 1960-talet vilken fick priser på råvaror att sjunka med följande arbetslöshet och fattigdom, fick de etniska motsättningarna att öka och år 1969 utbröt etniska upplopp (Wong, 2003:291). I dessa dödades runt 180 personer och ett stort antal kinesiska hem och fabriker förstördes. Detta ledde till att regimen deklarerade ett tidsbegränsat nödtillstånd, vilket bland annat innebar restriktioner på yttrande- och organisationsfriheten (Freedom House, 2010). Följde upploppen gjorde krav på att den tidigare oppositionen skulle inkluderas i den nybildade, beslutsfattande regimen (Loh, 2002:24). De 13 största partierna, däribland även UMNO, MCA och MIC, gick då samman i *Barisan Nasional* (BN) och blev den valvinnande och styrande partikoalitionen (NE, 2011c).

Den fortsatt drivna politiken fördjupades och innebar att exempelvis ”känsliga frågor” såsom malajers särskilda rättigheter, islam som officiell religion och medborgarrättigheter för icke-malajer, begränsades och skulle inte längre tillhöra

den offentliga debatten (Loh, 2002:24). Den Nationella fronten, BN, har gått som vinnare ur samtliga nationella val sedan denna tid (Ufen, 2009:605).

4.3.2 Malaysias politiska och ekonomiska utveckling

Den politik som bedrevs i Malaysia när BN tagit över efter de etniska upploppen, inriktades på att förändra den ekonomiska obalansen de etniska grupperna emellan (Loh, 2002:24). Exempelvis levde hälften av Malaysias invånare i fattigdom år 1970 (UNCTAD, 2011:5). Den ekonomiskt antagna taktiken fick namnet ”the New Economic Policy” (NEP), varade åren 1971-1990 och innebar ett stort regiminflytande över den ekonomiska politiken. De offentliga utgifterna ökade med syftet att omstrukturera ekonomin och få bort den etniska identifikationen med specifika ekonomiska förutsättningar. Inom NEP startades vidare flertalet statliga företag och man hade därtill regleringar kring hur många företag som fick licensieras, kring ägarstrukturer och övrigt företagsägande samt kring anställningsformer (Loh, 2002:24f). Man prioriterade även vissa industriområden vars tillväxt man ville se öka och där man, för att få kapital till detta, omdirigerade utländskt kapital som tidigare gått till basindustrier till att nu gå till tillverkningsindustrier (Wong, 2003:291). Utöver NEP kontrollerade regimen media och man införde ett antal restriktiva lagar, fortsatt syftande att motverka de etniska motsättningarna (Vejai, 2006:24). Malaysias utveckling gick härifrån till att bli mer odemokratisk där även de politiska ledarna erkände staten som lätt auktoritär. Malaysia definierades som en administrativ stat där det politiska ansvaret kretsade kring att skapa förutsättningar för utveckling samt hanteringen av den etniska konflikten. I enlighet med att man själv benämnde sig som lätt auktoritär erkände man också den västerländska demokratin som icke funktionell (Loh, 2002:25).

Politiskt dominerar UMNO BN och den övriga malaysiska politiken där gruppen malajer har fått en förbättrad ekonomi. UMNO har dock fått en någorlunda hegemonisk ställning och det har förekommit sammanslutningar av andra etniska grupper där exempelvis kinesiska och indiska organisationer under 1980-talet ville, men misslyckades med att, få sina respektive kulturer erkända som en del av den nationella kulturen. Som grupper kunde icke-malajer ändå åtnjuta finansiellt stöd då de icke-malajiska företagen fortsatt gick bra (Loh, 2002:26f).

Landets BNP har sedan självständigheten årligen ökat genomsnittligen 6,5 procent, vilket också har gjort Malaysia till ett av Asiens främsta tillväxtländer (Bureau of Public Affairs, 2011). Men under 1980-talet hade tillväxttakten under några år avtagit, och regimen valde då att liberalisera politiken med avregleringar och privatiseringar av delar av marknaden. Detta ledde till att medelklassen i landet ökade jämte en fortsatt minskning av arbetslöshet och fattigdom. Sedan tidigare hade även tillväxten inneburit att fler etniska företag blivit fler. År 1985 reformerade man även regelverket kring utländskt kapital i tillverkningsindustrier och man förenklade möjligheten till nyinvesteringar (Loh, 2002:41f). Det senare 1980-talet utgjorde starten för landets nio år långa tillväxtpik där tillväxttakten var

närmare åtta procent per år (Bureau of Public Affairs, 2011). Följde tillväxten gjorde även ett medborgerligt uppskattande av densamma, och Malaysias invånare förlitade sig fortsatt på regimen reformer för att stimulera ekonomin (Loh, 2002:41).

I främst den nya medelklassen, vilken inkluderade såväl malajer som icke-malajer, fanns många aktiva i icke-statliga organisationer såsom fackliga, kyrkliga och politiska. Dessa verksamheter kom att i någon bereda ett demokratiskt utrymme i landet – men detta slogs år 1987 ner av regimen i ”Operasi Lalang” då 106 stycken företrädare för dessa organisationer sattes i häktet (Loh, 2002:38).

4.4 Senare politisk utveckling

4.4.1 The National Development Policy

Mellan åren 1981 till 2003 satt Mahathir Mohamed, ledare för UMNO och BN, som premiärminister i landet och denna valde att fortsatt inrikta Malaysias politik som attraktivt för multinationella företag och högteknologisk export (Freedom House, 2010). År 1990 ersattes den tidigare ekonomiska politiken, NEP, med The National Development Policy (NDP). Även denna fokuserade på fattigdomsbekämpning och ekonomisk tillväxt och kvarhöll vid vissa NEP-mål såsom att de ursprungliga invånarna skulle inneha 30 procent ägande av företag. Förstärktes gjorde politiken kring samarbete mellan firmor med fleretrniska ägare och därtill definierade man den privata sektorn som den väsentliga för fortsatt ekonomisk tillväxt och därtill uppgick antalet privatiseringar mellan 1990 till 1995 till 374 stycken Loh, 2002:43). Följde detta gjorde fortsatta privatiseringar av bland annat banker samt även vissa delprivatiseringar av sjukhus och universitet, men där staten kvarhöll en viss administrativ funktion. Utvecklingen kom i stort att fokusera mer på utveckling och övrig tillväxt snarare än etnicitet som tidigare (Loh, 2002:44f). Under denna tid gjordes även flera stora infrastrukturprojekt (Bureau of Public Affairs, 2011).

Ändock följde en odemokratisk inriktning då man försvagade rättssäkerheten med en fortsatt minskad pressfrihet och fortsatt kontrollerad opposition. Vidare fick regimen anklagelser om en svågerpolitik i den statligt styrda industrialiseringen och privatiseringen (Freedom House, 2010).

4.4.2 Engelskans inträde

Under 1990-talet började engelskan som språk att användas på landets universitet – trots att malaysiska fortsatt var det enda nationalspråket – då det i ämnen som teknologi och matematik ansågs nödvändigt. Följt av NEP hade icke-malajer tidigare varit hänvisade till privata universitet med utländska kopplingar, men kunde nu i större utsträckning läsa vid högre utbildningsnivåer. De privata universiteten hade endast funnits sedan det senare 1980-talet då staten

dessförinnan hade haft monopol på att bedriva högre utbildning. De privata skolorna hade mycket fokus på tekniska studier där såväl studenter som medarbetare var utländska och, kostnaden att gå på dem till trots, hade kommit att bli populära bland medelklassen i Malaysia (Loh, 2002:29f). Även en nationalistisk tidskrift ägd av UMNO-förespråkare kom för en tid att ge ut en engelskspråkig tidning (Loh, 2002:30).

4.4.3 Efter NDP

År 2009 avgick den då sittande premiärministern Abdullah Badawi som följd av 2008 års valresultat. I samband med detta val fanns ett utbrett missnöje med regeringen och korruptionen och den tidigare majoritet BN haft på två tredjedelar i parlamentet minskade till förmån för *Pakatan Rakyat* (PR) (eng. övers. "People's Alliance"), en samlad opposition av tre partier, vilken vann fem av de tretton delstatsvalet och flera platser i parlamentet (UD, 2010:12; Freedom House, 2010). Dessa gick till val på religiös tolerans, etnisk öppenhet och en fri marknad (Encyclopædia Britannica, 2011).

*Pakatan Rakyat*s ledare Anwar Ibrahim försökte efter valframgångarna och avhopp från UMNO, hävda att PR besatt en majoritet av parlamentet vilket innebar att de skulle kunna forma en ny regering. Dock passerades tidsfristen och det kunde inte verkställas, vilket innebar ett förtroendetapp. Senare hoppade några av PR av till UMNO medan några blev oberoende, vilket resulterade i att såväl BN som oppositionen hade vardera 28 representanter. Abdullah ersattes av Najib Razak, vilken sades arbeta för samstämmighet mellan de olika etniska grupperna (Freedom House, 2010). Med denna förändrade situation har regeringskoalitionen nu kommit att lyssna mer på parlamentet än tidigare då den inte längre kan förändra konstitutionen själva (UD, 2010:12f; Freedom House, 2010). Även under Najib Razaks ledarskap har dock etniska tvister och korrupsionsskandaler följt där man bland annat arresterat demonstranter (Freedom House, 2010).

Valen som sådana definieras som fria och demokratiska, det som valmässigt brister är istället den begränsade tillgängligheten, statskontrollerade medier, valkretsarnas utformning samt kostanden att ställa upp som kandidat (UD, 2010:13).

4.5 Politiska villkor idag

4.5.1 Byråkratin och den politiska sfären

Malaysia tillämpar idag ministerstyre, vilket innebär att all byråkrati sker under direkt kontroll av ministrar där de anställda, som är politiskt neutrala, endast genomför ministrars aktioner. Men med den växande och alltmer komplexa byråkratin som landet har, har den politiska styrningen kommit att bli problematisk då det är svårt att överblicka och kontrollera en hel administration.

Istället har någon form av tillit mellan de olika institutionerna utvecklats (Lim, 2002:165f). Även om den politiska styrningen i någon mån mattades av i takt med de många privatiseringar som gjordes under 1980-talet har Malaysia en fortsatt stor offentlig administration. Mycket tyder dock på att politiska beslut inte är reserverade till politikerna utan att en stor del av de som jobbar som tjänstemän uppfattar att de har ett direkt inflytande i politiska beslut (Lim, 2002:168).

Vidare vad gäller Malaysias politiska del har denna fortsatt ha nära kopplingar till det privata näringslivet följt av de insatser man från politiskt håll gjorde för att förbättra malajers ekonomiska situation (UD, 2010:13).

4.5.2 Företagsvillkor

Den malaysiska politiken har fortsatt inriktats mot att locka utländska investeringar, nu bland annat med syftet att år 2020 definieras som I-land. Främst satsas på IT och Telekom, branscher vilka idag representeras med fler än 10 000 företag i landet (Exportrådet, 2011).

Den politik som berör utländska investeringar är givet den politiska inriktningen också utformad för att uppfölja målet om detsamma. Däribland kan nämnas att de inkomster intjänade av personer eller bolag med hemvistort utanför Malaysia under ett år är befriade från att betala skatt i landet. Detta med undantag av firmor vilka har bank- eller försäkringsverksamhet eller sådan som rör sjö- eller lufttransport. Det normala skattetrycket ligger för företag mellan 20-25 procent (MIDA, 2011).

4.5.3 Arbetsvillkor och anställningsgrad

I landets anställningslag stadgas att en normal arbetstid är begränsad till åtta timmer per dag och att det varje vecka ska finnas ett dygns viloperiod. Motsvarande lagstiftning för de uppskattningsvis två miljoner (legala) gästarbetare som finns i landet är dock annorlunda då dessa under sitt innevarande arbetsstillstånd inte får byta arbetsgivare, vilket vid tillfällen utnyttjas av arbetsgivare (UD, 2010:14).

Det är förbjudet att anställa barn under 14 år – med vissa undantag där barn jobbar i familjeföretag eller på palmolja-plantage. Barn får dock inte arbeta mer än sex timmar per dag och får inte arbeta på natten (ibid.). Lite mer än två procent av barn i åldrarna 10-14 år uppskattas vara ekonomiskt aktiva (Global March, 2011).

För arbetstagare finns ingen lagstadgad minimilön, även om en diskussion kring införandet av en sådan förs (UD, 2010:14).

Vad gäller antalet anställda hade Malaysia år 2010 en arbetslöshet på 3,4 procent (DS, 2011a). Av den totala andelen i arbete utgörs 9,6 procent av andra länders medborgare. Malaysias ursprungsbefolkning utgör 58,5 procent av densamma (varav malajer har 47,6 procent) medan kineser och indier utgör 23,9 respektive 6,9 procent av den yrkesarbetande befolkningen. Andelen gästarbetare har sedan 1982 pendlat mellan runt 2 procent upp till 11 procent och för kineser

och indier har den totala andelen minskat 33 respektive 8 procent (DS, 2011b). Denna fördelning är även likvärdig den de olika etniska grupperna utgör även befolkningsmässigt, där malajerna är runt 50 procent, kineser runt 25 och indier runt 7,5 procent (NE, 2011e).

Vidare är det lagstadgat förbjudet att diskriminera till följd av kön och år 2010 yrkesarbetade 46,1 procent av kvinnorna i arbetsför ålder (UD, 2010:15f; DS, 2011c).

4.5.4 Organisationsfrihet

Om än Malaysias konstitution accepterar föreningsfrihet krävs det för att existera som en juridisk organisation, med möjligheter såsom innehavande av bankkonto och dylikt, att landets regering registrerar organisationen (UD, 2010:10). Detta motiverat med säkerhet och allmän ordning (Freedom House, 2010). En registrering krävs även för att det ska vara lagligt med medlemskap i densamma, vilket innebär att medlemskap i oregistrerade politiska partier är olovligt. Vidare har regeringens restriktioner bland annat inneburit att Amnesty International inte kunnat registreras som organisation. Emellertid har de kunnat registrera sig som affärsrörelse – där regleringarna är annorlunda (UD, 2010:10).

Vid universiteten är det förbjudet för studenter att engagera sig i politiska partier eller dylikt, där överträdelser kan leda till relegering, böter eller fängelse. För samtliga medborgare är det vida restriktioner kring andra politiska möten där det exempelvis krävs tillstånd för politiska möten eller demonstrationer utomhus där fler än fyra personer medverkar (UD, 2010:10ff).

Arbetstagarorganisationer å sin sida har en större verksamhetsfrihet, men antar detta till trots en restriktiv agenda (UD, 2010:10). Bortsett från gästarbetare från andra länder, polis, militär och de verksamma inom elektronikindustrin, kan arbetstagare gå med i fackliga organisationer. Dock kan den registrering även fackliga organisationer fått, återkallas utan särskilda regleringar och därjämte är möjligheten till kollektiva förhandlingar begränsade och fack måste innan strejk och liknande föranmäla agerandet (Freedom House, 2010). Till detta är det för högre fackliga representanter förbjudet att ha högre politiska uppdrag och för fackorganisationer förbjudet att skänka pengar till politiska mål (UD, 2010:14).

Generellt vad gäller icke-statliga organisationer i Malaysia finns det ändå flertalet sådana med olika agendor och arbetssätt där flera betraktas som demokratiska kanaler (Hassan, 2002:204f). Genom dessa organisationer finns goda möjligheter till nätverkande och samarbete och i någon mån även en möjlighet att påverka beslutsfattarna (Hassan, 2002:214f). Bland annat arbetar landets övergripande fackföreningsorganisation för att man ska ratificera den konvention ILO har tagit fram om föreningsfrihet (UD, 2010:15).

5 Analys

5.1 Inledning

Som teorin preciserat har Malaysias fortsatta utveckling i en mån varit färgad av politiska liberaliseringar där det tidigare politiska inflytandet över olika ekonomiska delar av politiken har minskat. Med, i förhållande till tidigare, mindre fokus på etnicitet och mer fokus på tillväxt har bland annat de fleretniska företagen ökat i antal. Vad gäller den politiska styrningen har dock svågerpolitik och korruption inte stått utanför hanteringen, utan det har fortsatt saknas en klar rättssäkerhet, och landet har fortsatt ha problem med korruption.

I takt med avregleringarna satsades även på infrastrukturprojekt, såsom önskat av Stopford med flera, och där man i vissa sektorer var man försiktigare med privatiseringarna och kvarhöll en viss statlig kontroll av bland annat banker.

I stort kan man således finna fog för de i teorin presenterade utgångspunkterna och givna råden. Vad gäller arbetets frågeställning gällande de sociala konsekvenserna av den förda politiken för att locka företag ska man dock ha i åtanke att Malaysia fortfarande dock inte är en demokrati, där man som medborgare fortsatt saknar fri media och andra demokratiska rättigheter, om än den sociala levnadsstandarden i stort har ökat.

5.2 Strukturella förändringar

Med de tre imperativen presenterade i teorin gällande ekonomi, politik och konkurrens där politiska beslutsfattare ibland verkar uppfatta dessa som motstridiga kan man i Malaysias fall kunna skönja en annan situation. Specifikt där företag lockas för att främja landets ekonomi, mot att vara ett I-land år 2020, genom att ha det första etableringsåret skattefritt har landet åtminstone lyckats fläta samman de tre målen. Politiskt och ekonomiskt med avseende på att ha I-landsstatus med dess politiska innebörd och med avseende på den internationella konkurrensen genom skattelättnaden.

5.3 Relationen stat-företag

Där Malaysia har valt att fokusera sin ekonomiska utveckling och tillväxt mot IT och liknande teknologi har dess efterfrågan på undervisning rörande detta också kommit att kräva engelskan som språk, vilket öppnat upp utbildning för icke-malajer ytterligare. Att dock svara på huruvida detta eventuellt kom som en följd av transnationella företags krav eller om det möjligen kom för att ha en population attraktiv för företagen, går inte att svara på med mitt empiriska material, utan kräver en annan typ av studie. Vad som dock kan diskuteras är huruvida detta hade varit en möjlig utveckling om inte de utländska direktinvesteringarna existerat i den utsträckning de gör. I den mån teknikföretagens verksamhet är förhållandevis lättflyttad och därmed försätter företagen i en maktfull förhandlingsposition, kan detta antas ha påverkat politiska beslutsfattares inriktning kring att öppna upp för fler språk på universiteten för att därmed hålla kvar den kunskapsbaserade industrin. Detta med en viss minskad malajisk dominans som följd.

I takt med privatiseringarna som gjorts har en del av makten i Malaysia flyttats. Detta till såväl företag som till den stora administration man lagt grunden för då denna ska hantera politiken där bland annat privatiseringar utgör en del. Sammantaget har den förda politiken kommit att innebära en mindre, relativt tidigare, politisk makt i Malaysia. Än en gång bör dock påpekas denna maktförflyttning även innebära ett nära samarbete mellan näringsliv och politik, vilket även anklagats för att vara närmare svågerpolitik och korruption, vilket således inte är förenligt med en demokratisk utveckling.

5.4 Sociala konsekvenser

Såsom i teorin presenterat har möjligheten att på olika sätt delta i transnationella företag i Malaysia ökat för de olika etniska grupperna. Utan att diskutera vilken typ av arbetsgivare olika etniska grupper i stort har, har landet kommit att snarare fokusera på tillväxt än etnisk tillhörighet där det ska lyftas att anställningsgraden av de olika grupperna också, i stort, är parallell med dess respektive befolkningsandel. Det är visserligen problematiskt att diskutera vidare kring hur situationen skulle sett ut utan den förda politiken, men man kan ändå konstatera att den i aspekten jämn anställningsgrad, verkar ha fungerat.

De fackliga och övriga icke-statliga organisationerna i Malaysia kan inte påstås få verka fritt, utan en viss statlig kontroll finns ibland annat den registrering varje organisation måste genomgå av regeringen. Givet detta har Rival states, rival firms teorier om sociala konsekvenser fortfarande en hållbarhet gällande detta då det finns en reglering i de olika organisationerna. Vidare kan de fackliga organisationerna uppfattas som medgörliga då de inte har någon möjlighet att mobilisera på kort tid utan måste föränmäla ett sådant agerande. Om än anställda

vid företag har möjlighet till ett fackligt medlemskap är det inget vilket – i enlighet med lagen – kan utgöra en sådan karaktär att det direkt kan skapa ett beteende vilket kan skada regim eller företag. Dock verkar, vilket i den empiriska delen framkommit, ändå visa sig att de icke-statliga organisationerna verkar för vissa demokratiska reformer. Därmed har restriktioner som dessa inte haft den verkan att de skyddar den politiska sfären, men möjligen den affärsmässiga sådana.

Därtill finns det intressanta i hur regimens välvilja till ekonomisk tillväxt, men försiktighet för organisationer, nekade Amnestys registrering som organisation, men godkände densamma som affärsrörelse. Medan politiska beslut vilka verkar för att främja det man kallar stabilitet, motverkar vissa demokratiska reformer, skulle det således kunna sägas att de politiska beslut som tas för att främja den ekonomiska tillväxten, i någon mån istället, främjar organisationsfriheten.

5.5 Vad förklarar inte teorin?

Vad teorin inte diskuterar är bland annat eventuella kopplingar transnationella företag och barnarbete emellan. Vad gäller Malaysia är, som framkommit, barnarbete förbjudet för barn under 14 år med undantag vilka främst gäller arbete på plantage och i familjeföretag. Det är således intressant att många av de transnationella företagen, åtminstone vad jag i min empiriska presentation har kommit fram till, inte är de som låter barn arbeta. Detta kan möjligen bero på att många av företagen verksamma i landet är kunskapsintensiva och därmed inte kan anlita barn som arbetskraft. Men ett, om än löst, antagande kan göras om att graden av barnarbete i landet förmodligen varit högre om antalet transnationella företag i förhållande till familjeföretag och dylikt varit färre.

Vidare verkar det som att en viss demokratisk vilja verkar ha stegrat jämte de liberaliseringar som har gjorts i Malaysia och det kan här återknytas till den kritik som bland andra Leander lyfte gällande det något motsägelsefulla i att vilja ha å ena sidan ekonomiska regleringar och å andra sidan ett starkt civilsamhälle, där det senare, i detta fall, verkar gynnas av gjorda liberaliseringar. Som tidigt exempel kan den under 1980-talet fortsatta politiken med avregleringar och övriga liberaliseringar nämnas, där en ny medelklass kom att uppstå, vilken bestod av många engagerade i icke-statliga organisationer – engagemang vilket trycktes ner i ”Operasi Lalang”. Utvecklingen där civilsamhället går jämte politisk liberalisering verkar i någon mån ha fortsatt där man bland annat, med viss ödmjukhet, kan se valresultatet 2008 som en indikator på att det finns en viss reformvilja i landet.

6 Slutsats

Såsom framkommit är Malaysia inget demokratiskt land, om än landets senare utveckling kan påvisa demokratiska förbättringar i vissa avseenden, finns likväl vissa demokratiska försämringar i andra fall. För Malaysia har den ekonomiska politiken blivit allt viktigare där transnationella företag har utgjort en viktig del i att nå de politiska målen. Då jag i detta arbete har studerat det politiska beteendet snarare än företagens sådana, har jag således inte prövat samtliga delar av den teori som Stopford med flera är författare till, vilket innebär att jag inte kan uttala mig om dess sammantagna hållbarhet på Malaysia. Men gällande olika sociala konsekvenser och politiken utformad däromkring, kan jag påstå teorin för att utgöra en god grund för förståelsen och förklarandet av många av de förändringar som har skett i landet. I detta dock inte sagt att teorin är allomfattande.

Malaysia verkar ha blivit ett land där dess fokus på ekonomi och tillväxt genom olika politiska liberaliseringar som exempelvis engelska på universitet och mindre företagsregleringar, har fått dessa frågor kommit att göra de etniska motsättningarna mindre tydliga och därmed mindre dominant. I och med detta kan Malaysia ses som ett fall vilket har klarat att koppla samman de tre olika politiska imperativen i den diplomatiska triangeln då man dels har nått en viss grad av välfärd för samtliga etniska grupper, har fortsatt ekonomisk tillväxt och därtill kan locka transnationella företag att verka i landet.

Vidare angående sociala konsekvenser och övriga förändringar av demokratiska institutioner har teorin saknat vissa aspekter såsom barnarbete, vilket i Malaysias fall har visat att transnationella företag snarare behöver anställa äldre människor och således inte tillämpar barnarbete, åtminstone efter vad som framkommit här, i en lika stor utsträckning som lokalare företag. Givet att många de transnationella företagen är av kunskapsintensiv karaktär, är det dock svårt att dra generella slutsatser kring dessas verksamhet. Detta gäller såklart även studien i övrigt då den fokuserar på endast Malaysia som fall och det skulle därför vara intressant att se närmare på flera länders lagstiftning gällande barnarbete och vilka typer av företag som i främsta hand utnyttjar sådan. Som aktuell och motsvarande studie hade det även varit intressant att på motsvarande sätt studera hur företagens beteende gentemot stater har förändrats.

Sammanfattningsvis är detta mitt bidrag till att försöka öka förståelsen för hur transnationella företag och politiken däromkring kan förändra övriga berörda demokratiska institutioner där jag i Malaysias fall nu specifikt vill uppmärksamma på organisationsfriheten och arbetsrättens utveckling. Den tidigare har en lagmässigt auktoritär karaktär men organisationer kan ändå tillåtas verka i landet som affärsrörelser, och gällande den senare har transnationella företag inneburit generellt sett högre löner och fler etniska i ett land med etniska motsättningar.

7 Referenser

- Bernhagen, Patrick, 2009. "Measuring Democracy and Democratization", s. 24-40 i Haerpfer, Christian W. – Bernhagen, Patrick – Inglehart, Ronald F. – Welzel, Christian (red.), 2009. *Democratization*. New York: Oxford University Press.
- Bureau of Public Affairs, 2011. "Background Note: Malaysia", *Bureau of Public Affairs*. <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2777.htm>. Hämtad 2011-11-24.
- Boogaards, Matthijs, 2009. "Electoral Systems and Institutional Design in New Democracies" s. 219-233, i Haerpfer, Christian W. (red) – Bernhagen, Patrick – Inglehart, Ronald F. *Democratization*. New York: Oxford University Press.
- DS (Department of Statistics), 2011a. "Principal statistics of the labour force by stratum, Malaysia/State, 1982–2010", *Department of Statistics, Malaysia*. http://www.statistics.gov.my/portal/download_Economics/files/DATA_SERIES/SURVEY10/PDF/TABLE3.pdf. Hämtad 2011-12-17.
- DS (Department of Statistics), 2011b. "Percentage distribution of labour force by ethnic group, Malaysia, 1982-2010", *Department of Statistics, Malaysia*. http://www.statistics.gov.my/portal/download_Economics/files/DATA_SERIES/SURVEY10/PDF/TABLE5.pdf. Hämtad 2011-12-17.
- DS (Department of Statistics), 2011c. "Principal statistics of the labour force by sex, Malaysia/State, 1982–2010", *Department of Statistics, Malaysia*. http://www.statistics.gov.my/portal/download_Economics/files/DATA_SERIES/SURVEY10/PDF/TABLE2.pdf. Hämtad 2011-12-17.
- Encyclopædia Britannica, 2011. "Anwar Ibrahim", *Encyclopædia Britannica. Encyclopædia Britannica Online Academic Edition*. Encyclopædia Britannica. <http://www.britannica.com/ludwig.lub.lu.se/EBchecked/topic/280893/Anwar-Ibrahim>. Hämtad 2011-12-30.
- Exportrådet, 2011. "Exportrådet i Malaysia", *Exportrådet*. <http://www.swedishtrade.se/sv/vara-kontor/asien/malaysia/>. Hämtad 2011-12-17.
- Freedom House, 2010. "Malaysia", *Freedom House*. <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=22&country=7869&year=2010>. Hämtad 2011-11-22.

- Freedom House, 2011a. "POLITICAL RIGHTS CHECKLIST", *Freedom House*.
http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=351&ana_page=374&year=2011. Hämtad 2011-11-17.
- Gall, Ed, Timothy L. and Gall, Susan Bevan, 2011. "Malaysia: Components of the Economy." *Worldmark Encyclopedia of the Nations*. Online ed. Detroit: Gale. *Global Issues In Context*. Hämtad 2011-12-26.
- Global March, 2011. "Malaysia", *Global March*.
<http://www.globalmarch.org/worstformsreport/world/malaysia.html>. Hämtad 2011-12-26.
- Hassan, Saliha, 2002. "Political Non-Governmental Organizations" i Loh, Kok Wah Francis – Khoo, Boo Teik (red.), *Democracy in Malaysia: discourses and practises*. Richmond: Curzon.
- Henley, John, 1991. "Social Cause and Consequence" i Stopford, John M., Strange, Susan & Henley, John S. *Rival states, rival firms: competition for world market shares*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kommerskollegium, 2005. "The relationship between international trade and foreign direct investments for Swedish multinational enterprises", *Kommerskollegium*. [Webblänk:
<http://www.kommers.se/upload/Analysarkiv/Arbetsomr%C3%A5den/WTO/Handel%20och%20investeringar/Report%20The%20relationship%20between%20international%20trade%20and%20foreign%20direct%20investments%20for%20Swedish%20multinational%20enterprises.pdf>].
- Korhonen, Kristiina, 2002. *Foreign direct investment in a changing political environment: Finnish investment decisions in South Korea*. Diss. Helsinki: Helsinki School of Economics.
- Leander, Anna, 2000. "Strange Looks on Developing Countries: A Neglected Kaleidoscope of Questions" i Thomas C. Lawton et al., *Strange Power – Shaping the Parameters of International Relations and International Political Economy*, Aldershot, Ashgate.
- Lim, Hong Hai, 2002. "Public Administration: The Effects of Executive Dominance" i Loh, Kok Wah Francis – Khoo, Boo Teik (red.), *Democracy in Malaysia: discourses and practises*. Richmond: Curzon.
- Loh, Kok Wah Francis, 2002. "Developmentalism and the Limits of Democratic Discourse" i Loh, Kok Wah Francis – Khoo, Boo Teik (red.), *Democracy in Malaysia: discourses and practises*. Richmond: Curzon.

- Lundquist, Lennart, 2001. *Medborgardemokratien och eliterna*. Lund: Studentlitteratur.
- MIDA (Malaysian Investment Development Authority), 2011. "Costs of Doing Business: Taxation", *Malaysian Investment Development Authority*. <http://www.mida.gov.my/env3/index.php?page=taxation>. Hämtad 2011-12-19.
- NE (Nationalencyklopedin), 2011a. "multinationellt företag". <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/multinationellt-foretag>, *Nationalencyklopedin*, hämtad 2011-11-17.
- NE, (Nationalencyklopedin) 2011b. "Malaysia: Historia." <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/malaysia/historia>, *Nationalencyklopedin*, hämtad 2011-11-21.
- NE, (Nationalencyklopedin) 2011c. "Malaysia: Statskick och politik." <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/malaysia/statskick-och-politik>, *Nationalencyklopedin*, hämtad 2011-11-22.
- NE, (Nationalencyklopedin) 2011d. "Malaysia: Sociala förhållanden." [http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/malaysia/sociala-förhållanden](http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/malaysia/sociala-forhallanden), *Nationalencyklopedin*, hämtad 2011-11-24.
- NE, (Nationalencyklopedin) 2011e. "Malaysia: Befolkning och etnografi." <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/malaysia/befolkning-och-etnografi>, *Nationalencyklopedin*, hämtad 2011-12-18.
- North, Douglass C, 1991. "Institutions", *The Journal of Economic Perspectives*, 5:1, s. 97-112.
- Pepinsky, Thomas B., 2007. "Malaysia: Turnover Without Change", *Journal of Democracy*, 18:1, s. 113-127.
- Rammstetter, Eric D., 1992. "Review by Eric D. Rammstetter: Rival states, rival firms: competition for world market shares by John Stopford; Susan Strange; John S. Henley". *The Journal of Asian Studies*, 51:3, s. 632-633.
- Rose, Richard, 2009. "Democratic and undemocratic states", s. 10-23, i Haerpfer, Christian W. – Bernhagen, Patrick – Inglehart, Ronald F. – Welzel, Christian (red.), 2009. *Democratization*. New York: Oxford University Press.
- Stopford, John M., Strange, Susan & Henley, John S., 1991. *Rival states, rival firms: competition for world market shares*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Sveriges Ambassad, 2010. ”Landrapport Malaysia våren 2010”. http://www.swedenabroad.com/Page_16549.aspx, Sveriges Ambassad, hämtad 2011-12-15.
- Teorell, Jan & Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- UD (Utrikesdepartementet), 2010. “Rapport om de mänskliga rättigheterna i Malaysia”, UD, *Regeringskansliet*. Hämtad 2011-12-16 [Webblänk: javascript:void(openURL("http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/document/?instance=1&action_show_document.563.=1',%20'Rapport%20om%20de%20m%C3%A4nskliga%20r%C3%A4ttigheterna%20i%20Malaysia',%20true));].
- Ufen, Andreas, 2009. “The transformation of political party opposition in Malaysia and its implications for the electoral authoritarian regime”, *Democratization*, 16:3, 604-627.
- UNCTAD, 2002. “Foreign Direct Investment “FDI”. <http://www.unctad.org/templates/Page.asp?intItemID=3146&lang=1>, UNCTAD. Hämtad 2011-12-21.
- UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development), 2011. “Best Practices in Investment for Development”, *United Nations*. New York and Geneva [Webblänk: http://www.unctad.org/en/docs/diaepcb200918_en.pdf].
- Vejai, Balasubramaniam, 2006. “Embedding Ethnic Politics in Malaysia: Economic Growth, its Ramifications and Political Popularity”, *Asian Journal of Political Science*, 14:1, s. 23-39.
- Wong, Loong, 2003. “Creating Space in the Global Economy: Building a High Tech Dream in Malaysia”, *Prometheus*, 21:3, s. 289-301.